

تهیه پیش نویس قرارداد نفتی ایران و عراق

گروه گزارش

دور جدید مذاکرات نفتی ایران و عراق برای بررسی راهکارهای جدید حقوقی و قراردادی توسعه ۸ میدان مشترک نفتی و توافق احتمالی برای تدوین پیش نویس قراردادهای جدید نفتی در اوایل دی ماه در تهران برگزار شد. در حال حاضر ایران و عراق به ترتیب با در اختیار داشتن ۱۵۰ و ۱۴۳ میلیارد بشکه ذخایر قابل برداشت نفت خام به ترتیب دومین و سومین ذخایر بزرگ طلای سیاه جهان را در اختیار دارند.

در کنار وجود ذخایر هیدروکربوری در ایران و عراق، در سال‌های اخیر یکی از مهمترین موارد اختلاف دولت‌های تهران و بغداد نحوه توسعه میدان مشترک نفتی و مرزی بوده است. در سال‌های اخیر مذاکرات متعددی برای تعریف یک چارچوب مشترک همکاری برای توسعه میدان مشترک نفتی انجام که در نهایت منجر به امضای تفاهم‌نامه‌ای بین شرکت ملی نفت ایران و عراق در تابستان سال گذشته شد. بر اساس این تفاهم‌نامه، قرار بود ایران و عراق میدان مشترکی را شناسایی و به صورت آزمایشی یک ساختار اکتشافی، یک میدان توسعه نیافته و یک میدان در حال تولید را بررسی کنند تا درباره چگونگی تولید آنها به جمع‌بندی برسند.

در همین حال معاونت برنامه‌ریزی و نظارت بر منابع هیدروکربوری وزارت نفت پیشتر از برگزاری دو نشست مشترک نفتی با عراق در سال جاری خبر داده و اعلام کرده بود، دومین نشست کمیته فنی مشترک (JTC) میدان مشترک نفت و گاز ایران و عراق پاییز امسال در بغداد برگزار شده است. البته نخستین نشست کارگروه اجرایی مشترک (JEWG) این دو کشور نفت‌خیز در اواسط دی ماه به میزبانی تهران برگزار خواهد شد.

در همین حال، علیرضا ضیعی معاون وزیر نفت پیشتر از توافق مقامات ایران و عراق برای تهیه طرح جامع توسعه پنج میدان مشترک نفت خبر داده و گفته بود، وزارتخانه‌های نفت ایران و عراق هر یک برای توسعه میدان نفت و گاز قوانین خاص خود را دارند، لذا برای دستیابی به یک نتیجه مشخص باید قوانین و مقررات قراردادی دو کشور مورد ارزیابی قرار بگیرد. این عضو هیئت مدیره شرکت ملی نفت ایران با اشاره به ضرورت تبادل بیشتر مقررات قراردادی ایران و عراق در مذاکرات آتی، اظهار کرده بود، دو طرف باید برای حصول اصولی که منافع مشترک دو کشور را در بر می‌گیرد مذاکرات بیشتری انجام دهند و در صورت توافق نهایی توسعه مشترک میدان نفت و گاز می‌تواند شکل واقعی به خود بگیرد.

توافق نهایی در مورد فرمول سوآپ فرآورده‌های نفتی

اخیراً وزارتخانه‌های نفتی ایران و عراق بر روی فرمول سوآپ فرآورده‌های نفتی به توافق نهایی دست یافته‌اند، ضمن آنکه مذاکرات گازی دو کشور برای تأمین نیروگاه‌های شرق عراق ادامه دارد. یکی از مهم‌ترین محورهای برگزاری نشست جدید نفتی دو کشور تدوین پیش نویس جدید قراردادی به منظور مشارکت در توسعه میدان مشترک نفتی دو کشور است.

در حال حاضر قراردادهای جدید بیع متقابل ایران و عراق دارای بخش‌های مشترک متعددی بوده و از این رو، مسئولان دو کشور پیش‌بینی می‌کنند امکان توافق برای تهیه یک قرارداد جدید به منظور توسعه مشارکتی میدان مشترک نفتی در نشست تهران فراهم باشد. میدان نفتی آزادگان شمالی، جنوبی، یادآوران، نفت شهر، آذر، دهلران، پایدار غرب و اروند از بزرگترین میدان مشترک نفتی ایران و عراق به شمار می‌روند که مسئولان دو کشور پیش‌بینی می‌کنند در صورت توافق نهایی بر روی پیش‌نویس قراردادهای نفتی، امکان توسعه مشارکتی تعدادی از این میدان فراهم شود.

میدان نفتی آزادگان جنوبی (مخزون عراق) با ۴۲ میلیارد بشکه و یادآوران (سنگد عراق) با ۱۷/۳ میلیارد بشکه ذخیره در جای نفت خام از بزرگترین میدان مشترک هیدروکربوری دو کشور بوده که در شرایط فعلی ایران توسعه این میدان مشترک نفتی را آغاز کرده است. بر اساس اعلام مسئولان شرکت ملی نفت ایران، با توسعه میدان نفتی آزادگان (دو فاز) بیش از ۲۵۰ هزار بشکه و میدان یادآوران (دو فاز) ۱۸۵ هزار بشکه در روز امکان استخراج نفت خام در بخش ایرانی میدان وجود دارد. همچنین براساس برنامه‌های توسعه میان مدت دو کشور، برنامه افزایش ظرفیت تولید نفت ایران به پنج میلیون و ۱۵۰ هزار بشکه و تولید نفت عراق به بیش از ۱۰ میلیون بشکه در روز تدوین شده است.

امضای همکاری برای توسعه میدان مشترک و مرزی

با برگزاری نخستین نشست کارگروه اجرایی مشترک (JEWG) بین مقامات ایران و عراق در تهران، دو کشور همسایه یک موافقت‌نامه همکاری برای توسعه میدان مشترک و مرزی نفت امضاء کرده‌اند. بر اساس توافق جدید نفتی تهران و بغداد، مقرر شده است یکسری کمیته‌های کارشناسی مشترک به منظور بررسی مسائل قراردادی، فنی و مالی به منظور توسعه میدان مشترک و مرزی نفتی ایجاد شود. این کمیته‌ها باید با برگزاری نشست‌های مشترک با مرتفع ساختن برخی از مسائل باقی‌مانده زمینه را برای امضای یک قرارداد همکاری دو جانبه بین دو کشور آماده کنند. در حال حاضر بر اساس مطالعات انجام شده ۲۳ میدان هیدروکربوری مشترک بین ایران و عراق وجود دارد که در نشست دو جانبه اخیر در تهران مقرر شد که این میدان در سه گروه اکتشافی، توسعه‌ای و تولیدی طبقه‌بندی شوند. با توافق مقامات دو کشور اولویت برای توسعه میدان‌های مشترکی است که در خطوط مرزی دو کشور قرار دارند که هنوز توسعه این میدان و با مناقصات طرح توسعه میدان در دو کشور انجام نشده است، از این رو با این توافق امکان توسعه میدان مشترک نفتی همچون آزادگان جنوبی و یادآوران وجود ندارد. در این رابطه تا کنون از سوی نمایندگان دو کشور توسعه مشترک چند میدان هیدروکربوری به طور آزمایشی مطرح شده است، اما هنوز دو طرف بر روی نام این میدان به یک جمع‌بندی نهایی دست نیافته‌اند.

تدوین پیش‌نویس قرارداد همکاری ایران و عراق

یکی از مهم‌ترین محورهای برگزاری نشست اخیر نفتی ایران و عراق در تهران تدوین پیش‌نویس جدید قراردادی به منظور مشارکت در توسعه میدان مشترک نفتی دو کشور بوده است.

در حال حاضر قراردادهای جدید بیع متقابل ایران و عراق دارای بخش‌های مشترک متعددی بوده و از این رو مسئولان دو کشور پیش‌بینی می‌کنند امکان توافق برای تهیه یک قرارداد جدید به منظور توسعه مشارکتی میدان مشترک نفتی در نشست تهران فراهم باشد. با توجه به متقاعد شدن مقامات عراق درباره برخی از اتهامات قراردادهای بیع متقابل ایران، به نظر می‌رسد برای توسعه مشترک میدان‌های مرزی، دو کشور از یک نوع قرارداد خدماتی استفاده کنند که ترکیبی از بیع متقابل ایران و قرارداد خدماتی عراق باشد.

این در حالی است که مسئولان وزارت نفت از حضور عبدالکریم لعیبی وزیر نفت جدید کابینه دولت عراق هم به عنوان یک گام به جلو برای دستیابی به یک توافق نهایی یاد کرده و معتقدند؛ با توجه به اینکه وزیر فعلی نفت عراق در مذاکرات دو جانبه دو سال اخیر دو کشور حضوری فعال داشته از این رو نگاه مثبتی نسبت به توسعه مشترک میدان نفتی دارد.

لعیبی وزیر نفت فعلی عراق تابستان سال گذشته تفاهم‌نامه‌ای را با شرکت ملی نفت ایران به منظور تعریف یک چارچوب مشترک همکاری برای توسعه میدان مشترک نفتی امضاء کرده بود. بر اساس این توافق‌نامه، قرار بود ایران و عراق میدان مشترکی را شناسایی و به صورت آزمایشی یک ساختار اکتشافی، یک میدان توسعه نیافته و یک میدان در حال تولید را بررسی کنند تا درباره چگونگی تولید آنها به جمع‌بندی برسند. در حال حاضر ایران و عراق دومین و سومین ذخایر بزرگ طلای سیاه جهان را در اختیار دارند که توافق دو جانبه یک گام به جلو برای به پایان رساندن سال‌ها اختلافات مرزی برای توسعه میدان مشترک نفتی خواهد بود. دور جدید مذاکرات نفتی ایران و عراق به منظور دستیابی به یک توافق جامع‌تر نفتی اسفند ماه سال جاری به میزبانی بغداد برگزار خواهد شد.